

Сдружение Балканка - Доклад за посетени бентове и водохв. за ВЕЦ на територията на БДДР - 19.07.2025

1 съобщение

Иван Пандъков <ivanpandakov@gmail.com>

чет, 14.08.2025 г. в 10:39 ч.

До: Office <office@iara.government.bg>

Як: Balkanka association <info@balkanka.bg>

Уважаеми г-н Георгиев,

В качеството си на председател на УС в сдружение Балканка и отговорник по проблемите с околната среда, ще си позволя да напиша отговор на получената от вас информация, тъй като смятаме, че под ваше ръководство има видимо подобряване в работата на Агенцията и се надяваме това да продължи.

В отговор на ваше писмо с изх. №63-00-995-1 от 13.08.2025г. по описа на ИАРА искам да направим няколко уточнения, тъй като лично от инспекторите на ИАРА, които отидоха на проверка, знам за това, че състоянието на реката при проверката и на двата ВЕЦ-а отговаря на предоставената и от мен информация, налична и в нашия сайт: <https://dams.reki.bg/Dams/Map>. Жалко, че е направена проверка само на двете водохващания посетени от мен. Другият път ще напиша да се проверят и другите две водохващания за ВЕЦ в района, защото са съвсем близо от мястото на посещение, на същата река.

Тъй като вашият отговор, който е доста телеграфен, уж се отнася до двете съоръжения, а в него четем:

- преминава вода, контролирана от шлюз;
- шлюзът е вдигнат;
- има изграден рибен проход, с което са спазени изискванията на ЗРА,

считаме, че трябва да уточним няколко положения.

Първо, ако шлюзът е вдигнат, то той не контролира водата, а тя преминава свободно. В случая шлюзът знаем, че е вдигнат само на ВЕЦ Черешовица, но не и на ВЕЦ Малък Искър, който при посещението е със спуснати шлюзове, централата не работи и водата изтича след бента, откъдето намери и съоръжението е в готовност да работи. Дори в хипотезата на вдигнат шлюз, трябваше да изкоментирате, че съоръжението осигурява единствено хидравличната непрекъсваемост, но е преграда за хидробионти, доколкото и на двете централи под шлюзовете има висок бетонов праг и миграцията на хидробионти би била значително възпрепятствана.

Съгласно определението, рибен проход е съоръжение, което осигурява миграцията на рибите - чл. 44б от ЗРА и § 1 т.39 от Допълнителните разпоредби на ЗРА. И на двете водохващания има изградено нещо като "рибен проход", който на терен трудно се открива от неопитно око, а уж трябва и рибите да го намерят. Изрично казах лично на инспекторите на ИАРА да не наричат "рибен проход" тези съоръжения, тъй като зад това словосъчетание се крият редица изисквания.

Прилагам снимка от водохващането на ВЕЦ Етрополе. Според вас рибният проход е онова нещо с квадратните отвори, над слоя чакъл, в дясно на снимката от улея за вода след шлюза? Т.е. една риба трябва първо да го намери(само, че като водата изтича отвсякъде, задачата става още по-сложна за намирането му) да достигне до бетоновия праг, да пропълзи по чакъла и лежейки полегнала върху чакъла да скочи, да уцели квадратния отвор, да попадне в едни басейни с висока турбуленция и накрая да премине. Сигурни ли сте в това се питаме?

В тази връзка дали нещото, което е изградено може да изпълнява функциите на рибен проход и да покрие определението за такъв, съобразено с видовете хидробионти в реката, тяхната размерна структура и предпочитания и куп друг изисквания към такъв тип съоръжения, може да се определи само след изследване от лицензиран ихтиолог, най-добре научен институт. В тази връзка, във вашия отговор следваше да има информация най-малко за следното:

- има ли данни за задание от ихтиолог за изискванията към рибния проход;- има ли информация за процедура по съгласуване на рибни проходи от басейнов тип в ИАРА;- има ли контрол за одобреното по проект и изпълненото на терен;- има ли информация за провеждан мониторинг, който да доказва функционалността на съоръжението?
- А Закона е дори още по-строг - той изисква това да се е случило преди въвеждането на съоръжението в експлоатация!

Впрочем басейновият тип рибен проход не е допустим от ПУРБ и изискванията на ФАО, защото не върши работа. А вие твърдите, че има рибен проход, с което са спазени изискванията на ЗРА. Дали?

На ВЕЦ Черешовица - отново басейново съоръжение - там например, правилно във вашия отговор е написано, че не протичат водни количества през "рибния проход", защото шлюзът е вдигнат при маловодие. Ами тогава как ще мигрира нещо, като след шлюза има бетонов праг? Т.е. при посещението единствено се изпълнява условието за хидравлична непрекъсваемост и толкова. И сега по-интересното. Изходът от нещото, което наричате рибен проход е къде - в нанос от тиня е закопан. Входът на нещото ами няма да го видите, защото е обрасъл с храсти. Та не знам, ние само констатираме видяното на терен. Е, ние имаме и снимки от мястото, когато шлюзът е спуснат и се вижда входа на рибния проход в реката, където няма капчица вода: <https://dams.reki.bg/0501-dam/2020-06-14>

Също така, доколкото в компетенцията на ИАРА по ЗРА е опазването на рибните ресурси, може би във вашия отговор трябваше да има констатация и за това, че цветът на водата в река Малък Искър е променен над водохващането на ВЕЦ Етрополе. Това го уточнихме с инспекторите, но липсва в отговора. При водохващането на река Малък Искър (река

Невижда) за ВЕЦ Черешовица водата е кристално бистра. При водохващането на ВЕЦ Етрополе цветът на водата е синьо-зелен - вижда се и на втората снимка от настоящия отговор. Цветът на водата се дължи на факта, че между водохващанията на двете каскадно-свързани централи се влива дере (р.Негърщица), на която е изградена пречиствателната станция на комплекса Елаците-Мед. Пишем това, защото ние лично сме изумени колко устойчива е политиката в това замърсяването на Елаците-Мед да убягва от всякакви доклади най-редовно. А тук, като вали дъжд, водата пък става една сива в резултат на дейността на същия неизвестен извършител.

В заключение ще напиша, че целта на настоящия отговор е информация с цел подобряване на информираността на ИАРА и избягване на подобни телеграфни отговори за бъдеще. На нас ни е ясно, че трудно ще върнем рибите в река Малък Искър(защото ще се изненадаме, ако над Етрополе има дори някакъв минимален живот), докато ги има ВЕЦ-вете и докато не спре всекидневното замърсяване от комплекса Елаците Мед. В тази връзка, тези централи са изградени на почти технологични води, като има един сериозен проблем ... когато водата протича по речното дъно, тя започва да се пречиства, а когато се вкара в тръби, отровите се свалят още по-надолу.

И молим Ви - прилагайте снимки при подобни отговори. Трябва да знаем и ние какво е било състоянието при ваше посещение, а не да гадаем между редовете. Вашите снимки могат да бъдат доказателствен материал, а нашите служат само за информираност на обществото.

Моля за входящ номер от Администрацията на ИАРА и информацията да достигне до г-н Георгиев!

[Цитираният текст бе скрит]

[Цитираният текст бе скрит]

2 прикачени файла

20250719_104528.jpg

678 КБ

20250719_104326.jpg

631 КБ